

Навіть Уляна піднесла повіки і одвела всіх несвідомим поглядом.

— Визволені, Уляно, спасені! — крикнув Кармелюк, піднімаючи її.

В одну мить страшна дійсність пересунула ся поперед очі Уляни; в першій хвилині обличчя її змінилось до непізнання в наслідок страху, — але, побачивши над собою зоряне небо, Уляна ціла спалахкотіла від несамоїтої радості.

— Жити, жити! — закричала вона і схопилась на рівні ноги.

— Лишень швидше, братя, до роботи! — отямив ся Кармелюк. Дим надходить, Андрію, виймай ножа — розкопувати діру!

Вишуканий обляженими отвір, очевидно, творив колись тайний вихід із печери, прокопаний, може бути, за часів коліївцни (коліївщина — се було загальне повстанє на Україні в році 1768. проти Поляків за страшний гнет українського народу); тепер він завалив ся і був не ширший доброї миски, так що крізь нього не міг би перетиснутись і Івась, Кармелюк з Андрієм із запалом взяли ся за роботу.

Дим змагав ся; копати було тяжко і не вигідно, але надія на певний ратунок побільшувала в двоє силу і завзятість Андрія і Кармелюка. Через десять хвиль отвір вже був так розширений, що крізь нього вже свобідно міг перелізти хлопчина.

— Ну, Івасю, можна і лізти, — сказав Кармелюк, — обтираючи спочене чоло.

Віддихати опять доводилось тяжко, але надія піддержувала обляжених.

— Ставай мені на плечі, синку, як вилізеши, кладись на землю і гляди, чи не видно де Ляхів.

— Швидше швидше! — сказала швиденько Уляна. Андрій посадив Івася і хлопчина шмигнув в земляний димник. Але заледви він заткав собою отвір, яким виходив дим, як увесь дим хлинув на обляжених.

— Пролізай, пролізай синку! — закричав Кармелюк.

(Конець третьої часті.)